

SƏMƏRQƏND SAMMİTİ: ŞANXAY ƏMƏKDAŞLIQ TƏŞKİLATININ GENİŞLƏNMƏSİNDƏ YENİ MƏRHƏLƏ

Giriş

Özbəkistanın Səmərqənd şəhərində 15-16 sentyabr tarixlərində Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının (ŞƏT) sammiti baş tutub. ŞƏT Sammiti son üç ildə ilk dəfə üzbəüz formatda keçirilib. Sammitdə ümumi təhlükəsizlik və rifah naminə qarşılıqlı hörmət, etimad, konstruktiv dialoq və çoxtərəfli əməkdaşlığın zəruriliyinə dair hərtərəfli müzakirələr aparılıb. Səmərqənddə keçirilən ŞƏT sammitində təşkilatın sıralarına rəsmən qoşulan İranın nümayəndələri ilə yanaşı, Monqolustan, Belarus, Türkiyə və Azərbaycan prezidentləri də iştirak ediblər.

2001-ci il iyunun 15-də Şanxayda yaradılması elan edilmiş ŞƏT daimi fəaliyyət göstərən hökumətlərarası beynəlxalq təşkilatdır. Müxtəlif siyasi sistemlərə, ənənələrə və dəyərlərə malik ölkələrin ŞƏT çərçivəsində birləşməsində təhlükəsizlik və ticarət-iqtisadi əlaqələr əsas təməl rolunu oynayır. ŞƏT-ə üzv ölkələr Çin, Rusiya, Qırğızıstan, Qazaxıstan, Tacikistan, Özbəkistan, Pakistan, Hindistandır. 2021-ci il sentyabrın 17-də Düşənbədə keçirilən ŞƏT dövlət başçılarının sammitindən sonra İranın tamhüquqlu üzvü kimi ŞƏT-ə daxil olmaq proseduruna başlanılıb. İndiki sammitdə isə İran tərəfindən üzvlük üçün yol açan memorandum imzalanıb. 11 iyun 2010-cu il tarixli ŞƏT-ə yeni üzvlərin qəbulu haqqında Əsasnaməyə əsasən, ərizəçi dövlət ŞƏT-də qüvvədə olan beynəlxalq müqavilələrə (təxminən 40) qoşulmalı, milli qanunvericiliyə lazımı dəyişikliklər etməlidir (Hindistan və Pakistanın bunu etməsi təxminən iki il çəkib). Avrasiya qitəsinin 60%-ni və dünya əhalisinin təxminən yarısını əhatə edən dünyanın ən böyük regional təşkilatlarından biri olan ŞƏT-ə üzv ölkələrin ÜDM-nin ümumi həcmi 20 trilyon dollardan çoxdur. Geosiyasi güc baxımından isə yeddi nüvə dövlətindən dördü (Rusiya, Çin, Hindistan və Pakistan), Təhlükəsizlik Şurasının beş daimi üzvündən ikisi (Çin və Rusiya2) ŞƏT-də bir araya gəlib.

ŞƏT-in öz fəaliyyətini üçüncü ölkələrə və ya beynəlxalq təşkilatlara qarşı yönəlməmək, digər dövlətlərin daxili işlərinə qarışmamaq, bərabərlik və qarşılıqlı hörmət prinsipləri əsasında qurması nəticəsində ildən-ilə ŞƏT ölkələri ilə coğrafi baxımdan həmsərhəd olmayan bir çox ölkələr üçün də təşkilat cəlbedici olur. Səmərqənd Sammiti təkcə ŞƏT-in yarandığı tarixdən bəri iştirakçı ölkələrin sayı baxımında ən böyük zirvə toplantısı olmayıb, həm də müzakirə olunan məsələlərin əhatə dairəsi nöqtəyindən nəzərdən bu tədbir strateji əhəmiyyət daşıyıb. Zirvə görüşündə təşkilatın sıralarına rəsmən qoşulan İranın ali rəhbəri ilə yanaşı, Monqolustan, Belarus, Türkiyə və Azərbaycan prezidentləri də iştirak ediblər. Bundan başqa, ŞƏT-ə təkcə Türkiyə deyil, Suriya, Misir, Səudiyyə Ərəbistanı, Qətər, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Asiya qitəsindəki Kamboca, Myanma və Nepal kimi bir sıra ərəb ölkələri də daxil olmaq istəyir. Göründüyü kimi, Təşkilat demək olar ki, bütün Asiyanı əhatə edib.

Sammit iştirakçıları sammitin sonunda **Səmərqənd Bəyannaməsini** imzalamaqla “ŞƏT-in digər dövlətlərə və beynəlxalq təşkilatlara qarşı yönəlməməsini, habelə BMT Nizamnaməsinin məqsəd və prinsiplərinə uyğun olaraq geniş əməkdaşlığa açıq olduğunu təsdiq ediblər. Həmçinin, ŞƏT-ə üzv ölkələr arasında dostluq və əməkdaşlıq üzrə 2023-2027-ci illər üçün hərtərəfli fəaliyyət planı açıqlanıb. Üzv dövlətlər terrorçu, separatçı və ekstremist qrupların vahid siyahısını hazırlayacaq. Bu siyahıya üzv ölkələrin ərazilərində fəaliyyəti qadağan edilmiş şəxslər/qruplar daxil ediləcək.

İkitərəfli görüşlər

ŞƏT sammiti çərçivəsində dövlət başçıları arasında ümumi zirvə ilə yanaşı bir sıra ikitərəfli görüşlər də baş tutmuşdur.

Ən diqqətçəkən görüş uzun müddət gözlənilən Putin-Si Cinpin görüşü olub. Bu, koronavirus pandemiyası başlayandan dövlət başçılarının ikinci şəxsi görüşü və Rusiyanın Ukraynaya hərbi müdaxiləsinin başlamasından bəri ilk görüşü olub. İki lider sonuncu dəfə fevral ayında Pekində keçirilən Qış Olimpiya Oyunları zamanı görüşüb və bundan sonra “iki ölkə arasında dostluğun sərhədləri yoxdur” sözlərini ehtiva edən birgə bəyanat yaymışdılar. Görüşdə əsasən birgə enerji layihələri, iqtisadi əməkdaşlığın inkişafı və beynəlxalq gündəm - Ukrayna, Tayvan ətrafındakı vəziyyət diqqət mərkəzində olub. Görüşdə Putin qeyd edib: *“Dünya sürətlə dəyişir, ancaq bir şey dəyişməz olaraq qalır: Çin və Rusiya arasındakı dostluq, bizim yaxşı münasibətlərimiz, sözün həqiqi mənasında, strateji hərtərəfli tərəfdaşlıqdır və biz bu münasibətləri gücləndirməyə davam edirik”*. Rusiya prezidenti vurğulayıb ki, **Moskva və Pekin arasında xarici siyasət tandemi global və regional sabitliyin təmin edilməsində əsas rol oynayır.** Hər iki ölkə ədalətli, demokratik və çoxqütblü dünya nizamının formalaşmasının tərəfdarıdır.

Beynəlxalq gündəmdən danışan Putin vurğulayıb ki, Rusiya, Ukrayna böhranı ilə bağlı Çinin balanslı

mövqeyini yüksək qiymətləndirir. **“Biz sizin suallarınızı və bu məsələ ilə bağlı narahatlığınızı başa düşürük”**, deyən Rusiya prezidenti həmçinin bildirib ki, Rusiya ABŞ-ın Tayvan boğazındakı təxribatlarını pisləyir: “Biz öz növbəmizdə praktikada “Vahid Çin” prinsipinə möhkəm əməl edəcəyik”. Çin mediasına görə sonuncu fikir Pekində yüksək qiymətləndirilib. Öz növbəsində Si Cinpin bildirib ki, *Çin Rusiya ilə birlikdə məsuliyyətli dünya dövləti nümunəsi göstərməyə və “belə sürətlə dəyişən dünyanı davamlı və müsbət inkişaf trayektoriyasına çatdırmaq” üçün aparıcı rol oynamağa hazırdır.*

Qeyd edək ki, Rusiya və Çin təkcə siyasi tərəfdaşlar deyil, həm də iqtisadi tərəfdaşlardır. Moskva ilə Pekin arasında iqtisadi əməkdaşlıq yüksələn xətlə gedir, 2022-ci ildə ikitərəfli ticarət rekord qıra bilər. İki ölkə rəhbərliyi ticarət dövriyyəsini 200 milyard dollara çatdırmaq vəzifəsi qoyub. Ötən il ticarət dövriyyəsi 35 faiz artaraq 140 milyard dolları ötüb. Bu ilin 7 ayı ərzində qarşılıqlı ticarətin həcmi daha 25 faiz artıb. Jurnalistlərə Çinlə enerji layihələri barədə danışan Rusiya Baş nazirinin müavini Aleksandr Novak yaxın vaxtlarda Çinlə “Sibir gücü-2” qaz kəməri ilə bağlı yekun razılaşmanın əldə olunacağını gözlədiyini bildirib: “Bu, təqribən 50 milyard kubmetr qaz həcmidir”. O, əlavə edib ki, bu layihə Rusiyanın “Şimal axını 2” layihəsini virtual olaraq əvəzləyə bilər. Görünür ki, Qərb Rusiya neft və qazından asılılığını azaltmağa çalışarkən, Moskva tədarükünü Şərqi, o cümlədən Çinə yönəltməyə çalışır.

Beləliklə, Rusiyanın Ukraynadakı uğursuzluqları Rusiyanın Çin üçün nə qədər bərabərsəviyyəli müttəfiq olaraq qala biləcəyini şübhə altına qoyub. Ekspertlərin fikrincə Rusiya qazansa da, uduzsa da, Çin Rusiya ilə əlaqələri daha da inkişaf etdirmək istəyini dəyişməyəcək. Rusiya qalib gəlsə, Çin nüfuzlu müttəfiq əldə edəcək. Rusiya uduzsa, yəqin ki, Çinin vassalı olacaq.

Bundan başqa, Rusiya Prezidenti V.Putin və Qırğızıstan Prezidenti S.Japarov, Türkmənistan Prezidenti S.Berdiməhəmmədov, Özbəkistan Prezidenti Ş.Mirziyoyev və Azərbaycan Prezidenti İ.Əliyev arasında da görüş baş tutub. Bu görüşlərdə müxtəlif sahələrdə əlaqələrin şaxələndirilməsi müzakirə olunub. Rusiya prezidentinin Pakistanın baş naziri Şahbaz Şərif ilə keçirilən görüşündə isə qaz təchizatı sahəsində yeni layihələr, “Pakistan axını” müzakirə edilib.

Hindistanın baş naziri Narendra Modi Putinə xitabən deyib: *“Mən bilirəm ki, indi müharibə dövrü deyil... Demokratiya, diplomatiya, dialoq... Sizin baxış bucağı ilə tanış olmaq fürsətini alqışlayıram”.*

Ərdoğan ŞƏT sammitində Rusiya, Monqolustan, Hindistan, Özbəkistan, Pakistan, İran, Çin, Azərbaycan və Çin liderləri ilə apardığı ikitərəfli danışıqları səmərəli olaraq qiymətləndirib. Onun Rusiya Prezidenti V.Putinlə söhbətinin mövzularından biri də Ukrayna taxılının ixracı üçün təhlükəsiz dəhlizlər olub. Türkiyə prezidenti qeyd edib ki, o, Putinlə ilk növbədə kasıb ölkələrə ərzaq göndərilməsi barədə həmfikiridir.

ŞƏT-ə yanaşmalar

Sammitdə Rusiya, Çin və digər iştirakçıların əksəriyyətinin müxtəlif gündəmləri olub. Rusiya beynəlxalq təcriddən çıxmaq üçün sammitdən istifadə etməyə çalışıb. Mərkəzi Asiya ölkələri üçün ŞƏT Rusiya və Çinlə əməkdaşlıq layihələrini müzakirə etmək üçün forumdur.

Kiçik iştirakçı dövlətlərin əksəriyyətinin gündəliyində təşkilatın coğrafi əhatəsinin genişləndirilməsinə dəstək də öz əksini tapıb. Xatırladaq ki, beş il əvvəl - 2017-ci ildə Pakistan və Hindistan ŞƏT-ə tamhüquqlu üzv kimi daxil olub və keçən il sammitdə İranın təşkilata qəbulu proseduruna başlayıb, bu il üzvlük memorandumu imzalayıb. Bəhreyn, Maldiv adaları, Küveyt, BƏƏ və Myanma dialoq üzrə tərəfdaş statusu alıb. Bu ilin iyulunda Belarus Şanxay Təşkilatına üzv olmaq üçün müraciət edib. Türkiyə hazırda Ermənistan, Azərbaycan, Nepal, Kamboca və Şri-Lanka ilə birlikdə ŞƏT-in tərəfdaşdır.

Sammit öncəsi ŞƏT-ə üzv dövlətlər Əfqanıstanın yenidən qurulmasının vacibliyini vurğulayıblar. Çin, Özbəkistan və Qırğızistan arasında dəmir yolunun tikintisinə dair razılaşma ŞƏT-in siyasi blok deyil, fərqli inkişaf məqsədləri olan regional təşkilata çevrildiyi mesajını verir.

Çin liderinin çıxışı Qərbə qarşı narazılıqlarla dolu olsa da, digər tərəfdən isə onun özü bloklar arasında münaqişənin qarşısını almaq lazım olduğunu vurğulayıb. Çinlə eyni mövqedən çıxış edən Qazaxıstan və Özbəkistan da öz növbəsində ŞƏT-in qeyri-blok statusunun saxlanmasının vacibliyini vurğulayıb. Analitiklərin fikrincə, hər nə qədər Rusiya ŞƏT-i anti-Qərb ittifaqına çevirmək istəsə də, heç kim Qərbə qarşı birləşmək ideyasını dəstəkləməyib.

Onu da qeyd edək ki, bu, Çin liderinin 2020-ci ilin yanvarında koronavirus pandemiyası başlayandan sonra ilk xarici səfəridir, həmçinin ÇKP-nin oktyabrın ortalarında keçirilmiş 20-ci Qurultayından əvvəl xaricə son səfəri olub. Həmçinin, Çinin sədri Si Cinpin 2022-ci il sentyabrın 14-də ŞƏT-in Səmərqənddə keçirilən sammiti ərəfəsində Qazaxıstana dövlət səfəri edib. Səfər çərçivəsində Si Cinpinin verdiyi bəyanat diqqəti cəkib: "Beynəlxalq vəziyyətin necə dəyişməsindən asılı olmayaraq, biz Qazaxıstanı müstəqilliyinin, suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün qorunmasında bundan sonra da qətiyyətlə dəstəkləyəcəyik. Həmçinin, sabitliyin və inkişafın təmin edilməsi istiqamətində aparılan islahatlarınızı qətiyyətlə dəstəkləyəcəyik və dövlətinizin daxili işlərinə hər hansı qüvvələrin müdaxiləsinə qəti şəkildə qarşı çıxacağıq".

Çinlə müqayisədə **Rusiya** ŞƏT-in iqtisadi əməkdaşlığının nisbətən passiv iştirakçısıdır və təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığa daha çox önəm verir. Moskva Çinin Mərkəzi Asiyadakı iqtisadi ekspansiyasından narahatdır ki, bu, Rusiyanın üstünlük təşkil etdiyi Avrasiya inteqrasiyasına meydan oxuyur. Rusiya ŞƏT üzvlüyünün genişləndirilməsinin tərəfdarıdır və qismən Çinin təşkilatdakı gücünü

balanslaşdırmaq üçün Hindistanın 2017-ci ildə qoşulmasını dəstəkləyib. ŞƏT-in genişlənməsi təşkilatın dünya siyasətindəki mövqeyini gücləndirə bilər. Eyni zamanda, daha geniş üzlük həm də ŞƏT qərarlarının qəbulunda səmərəliliyin itirilməsinə səbəb ola bilər. Rusiya həmçinin idman təşkilatları assosiasiyasının yaradılmasını təklif edib. Bu təşəbbüslər ŞƏT-in daha çox diqqət və inklüzivliyə malik regional təşkilata çevrilməsinə yol açacaq.

NATO-nun üzvü olan **Türkiyə** prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan fəxri qonaq qismində Səmərqəndə gəlib. Səmərqənddən qayıtdıqdan sonra Türkiyə prezidenti ölkəsinin ŞƏT-ə tamhüquqlu üzv olmağa hazır olduğunu bəyan edib. Əgər bu baş tutarsa Türkiyənin unikalığı onda olacaq ki, o, NATO-ya üzv olan və Aİ-ya üzvlüyə namizəd olan ilk ŞƏT ölkəsi olacaq. Türkiyənin ŞƏT kimi geosiyasi layihədən kənar qalmaq istəməməsinin təbii səbəbləri var. Bildiyimiz kimi, Türkiyə zaman-zaman Qərblə fikir ayrılıqları yaşayır. ABŞ onun Rusiya ilə əməkdaşlığından (S-400-lərin alınması, "Akkuyu" AES-in tikintisi və s.) narazıdır. Türkiyə isə NATO müttəfiqlərinin Suriyadakı kürd separatizmi, eləcə də Yunanıstan-Türkiyə qarşılıqlı məsələlərindəki mövqeyindən məmnun deyil. Bu baxımdan ŞƏT Türkiyə üçün xarici siyasətdə qismən balanslaşdırıcı aktor rolunu oynaya bilər.

Özbəkistan tərəfindən səsləndirilən təkliflərin hamısında humanitar yardım və ekoloji fəlakətlərin qarşısının alınması məsələləri xüsusilə yer tutub. Prezident Şavkat Mirziyoyev rəqəmsal savadlılığın və informasiya texnologiyalarının təşviqində ŞƏT-in rolunun artırılmasını təklif edib. O, humanitar yardım kimi ŞƏT-i Əfqanıstana yardım fondu yaratmağa çağırıb. Ən mühüm infrastruktur təşəbbüsü Çin, Qırğızıstan və Özbəkistan arasında Kaşidən Əndicana dəmir yolu xəttinin tikintisinə dair razılığa olub.

Hindistanın gündəliyi Ukrayna müharibəsinin dünya iqtisadiyyatına təsirləri ilə bağlı narahatlığına yönəlib.

Nəticə

Sammit Rusiyanın Ukraynadakı hərbi kampaniyası, Qərbin Rusiyaya qarşı görünməmiş sanksiyaları, Qərblə Çin arasında artan gərginlik fonunda baş tutub. Rusiya, Çin və digər iştirakçıların əksəriyyətinin sammitdən fərqli gözləntiləri var idi.

Mərkəzi Asiya dövlətləri ŞƏT-i yalnız təhlükəsizlik məsələləri ilə məşğul olmaq üçün yaradılmış bir təşkilat deyil, istifadə olunmamış iqtisadi potensiala malik platforma olaraq görürlər. Mərkəzi Asiya liderlərinin çıxışlarında ŞƏT-i aydın iqtisadi və infrastruktur yönümlü məqsədləri olan bir təşkilata çevirmək cəhdi sezilib. Bu məqsədlərə yeni nəqliyyat marşrutlarının təşviqi və şaxələndirilməsi, təchizat zəncirlərinin sabitliyinin təmin edilməsi və iqtisadi böyümənin inkişafı üçün daha geniş imkanların təşviq edilməsi daxildir.

ABŞ, ŞƏT və BRİKS kimi formatın gücləndirilməsini birbaşa çağırış kimi görür. Bunun başlıca səbəbi bu cür platformaların ABŞ və onun müttəfiqlərinin rəqiblərinə qarşı istifadə etdiyi sanksiyalar vasitəsilə iqtisadi təcrid siyasətinin effektivliyini azaldır, məsələn, milli valyutalarda hesablaşmalara keçid, paralel idxal sxemləri, valyuta və texnologiya mübadiləsi kimi mexanizmlər yaradır. Dolayısıyla, Qərblə eyni mövqedə dayanmayan ölkələrin birliklərinin formalaşması sanksiya silahının effektivliyinə xələl gətirir. Bununla belə, ŞƏT-in daxilindəki fərqli maraqlar onun anti-Qərb blokuna çevrilməsinə mane olur.

Rusiya beynəlxalq təcriddən çıxmaq üçün sammitdən istifadə etməyə çalışıb. Göründüyü kimi Rusiyanın ən böyük tərəfdaşları - Hindistan və Çin ŞƏT sammiti zamanı Moskvadan suallarına cavab almaq istəyiblər. Ehtimal ki, yaxın partnyorlardan heç biri Rusiyanın Ukraynada belə uzunmüddətli əməliyyatını təsəvvür etmirdi. Rusiyanın Ukraynaya hücumuna Səmərqənddə dəstəyin olmamasından sonra Putin birtərəfli hərbi həll yolu ilə cavab verib. O, ŞƏT sammitindən sonra iki həftə ərzində 300 min əlavə əsgərin səfərbər olunduğunu elan edib və Ukraynanın dörd bölgəsini ilhaq edib.

Ukraynanın işğalından sonra Putin özünü Qərbdən təcrid olunmuş vəziyyətə salıb və Kremlin Qərb dünyasına alternativ kimi gördüyü ŞƏT çərçivəsində Si Cinpin kimi nüfuzlu dünya lideri ilə görüş Putinin dünya arenasında nüfuzunu qoruyub saxlamaq baxımından Kreml üçün faydalı ola bilər. Lakin Rusiya prezidentinin qarşısında daha təcili tapşırıqlar var. Ukraynadakı müharibənin görünməmiş sanksiyalar dalğasına səbəb olduğunu nəzərə alsaq, Rusiya Çinin investisiyası və texnologiyasını cəlb etməkdə, həmçinin ikitərəfli ticarətin həcmünün artırılmasında çox maraqlıdır. Qərb şirkətlərinin Rusiya bazarından kütləvi şəkildə çıxmasından sonra onların yerini Çin firmalarının tutması Putin üçün vacibdir. Cari ildə Çin ilə Rusiya arasında ticarət dinamikası müsbət olsa da, bununla belə, Rusiyanın Çinə ixracı daha sürətlə artır (əsasən xammal), Çindən idxal isə əksinə, yavaşlayır. Üstəlik, Qərb Rusiya neft və qazından asılılığını azaltmağa çalışarkən, Moskva tədarükünü Şərqə, o cümlədən Çinə yönəltməyə çalışır. Moskva həmçinin Ukraynada müharibəni davam etdirmək üçün Çindən silah tədarükünə can atır, lakin Çin Rusiyaya hərbi yardım etməyə son dərəcə ehtiyatlı yanaşır. Pekin Ukraynadakı müharibə ilə bağlı "neytral mövqe" saxlamağa çalışır. Bir tərəfdən Çin rəsmiləri bu müharibədə dəfələrlə ABŞ və NATO-nu günahlandırırsa da, digər tərəfdən Rusiyaya ciddi dəstək də vermir. Görünür Çin NATO-nun genişlənməsi ilə bağlı Rusiyanın narahatlığını bölüşsə də, Çin üçün dünyada sabitlik daha vacibdir.

Beləliklə, əvvəllər dünya nizamu yuxarıdan aşağıya qurulurdu – qaydalar və münasibətlər sistemi qlobal səviyyədən aşağıya doğru regional və milli səviyyələrdə öz əksini tapırdı. İndi mexanizm tərsinə çevrilib – ölkələr regional ittifaqlarda birləşir və sonra qlobal qarşılıqlı qaydalar və münasibətlər sistemində daxil olurlar. Bu keyfiyyət dəyişikliyinə başlıca səbəbi qloballaşmada gedən əks proseslərlə bağlıdır. Belə ki, milli dövlətlər artıq düşünür ki, təchizat zəncirləri nə qədər qısa olsa, onların yolunda yaranan

maneələr bir o qədər az olar və yaranan problemləri daha operativ şəkildə həll etmək mümkün olar. Bu baxımdan, ŞƏT çərçivəsində baş tutan zirvə görüşündə keçirilmiş müzakirələri təhlil edərək o qənaətə gəlmək olar ki, Avrasiyanın böyük hissəsini tutan ölkələr mürəkkəb problemləri kollektiv şəkildə həll etmək üçün praktiki imkanları bir araya gətirmək baxımından ŞƏT-i uğurlu bir platforma olaraq görürlər. Nəticə etibarilə, həmin ölkələr köhnə qloballaşma modelindən regional əlaqələrə əsaslanan yeni modelə keçid prosesində tarazlığın və çevikliyin qorunmasında kiçik və orta güclərin/ölkələrin rolu əvəzsizdir. Biz bunu Mərkəzi Asiya dövlətlərinin ŞƏT-in strukturunda yerinə yetirdiyi sabitlik funksiyasına, həmçinin Azərbaycanın dar mənada Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya, geniş mənada Avropa və Asiya regionları arasında oyandığı roluna əsasən tam əminliklə deyə bilərik.

Müəllif: Nağı Əhmədov, aparıcı məsləhətçi, Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzi